

Oddagrein í Sosialinum og fostur-tøkukjak

Svenning av Lofti

Í oddagrein í Sosialinum mikudagin 9. august nemur Eiríkur Lindenskov við krav ungmannaafelag javnaðarfloksins um fría fosturtøku í Føroyum.

Ein undrast á, at eitt politiskt ungdómsfelag ikki hevur onnur lívsvinaligari krøv at seta fram enn at nokta mongum av komandi ættarliðinum av óføddum føroyingum atgongd til lívið!

Hetta er sera ófrættakent.....!!!

At ungfolk, ið sjálv finga lívið sum eina ókeypis gávu, ikki skulu unna øðrum sama rætt er ómetiliga ræðandi.

Hetta minnir á úrskiljingarpolitikk nasistanna í Týskalandi undan og undir seinna heimsbardaga: Jødar, gomul, arbeidsskerd og smábørn vórðu koyrd í gasskømur og fyribeind. Onnur, ið vóru mett virðismiklari, sluppu at liva nakrar dagar, vikur og mánaðir sum ódýr arbeidsmegi í týningarlegum nasistanna til seinasta arbeidsorkan var sogin úr teimum. Onnur vórðu fyribeind á annan hátt, tí tey vóru sálar- ella líkamsbrekað.

Men mannagongdin var hin sama: At skilja summi frá til deyða, summi at liva.

Úrskiljingarhugsanin er ræðandi, er lívsfiggindalig....!

At tað er ein ung KVINNA, vónandi komandi føroysk MAMMA, vegna ungdómsfelag javnaðarfloksins setti nevnda krav fram er óskiljandi.

Hóast púra ósamdur við ungu kvinnuna, frøist eg um tann veruleika, at mamman gav dóttur síni sjálvsagan lívsmøguleika og ikki óvugt.

Oddagreinin í Sosialinum var gylt høvi at lata lúðrablasturin gella til frama fyri ófødda mannabarnið í móðurlívi og kveistra lívsfiggindaliga kravið til viks. Men lúðraljóðið hoyrdist ikki.

Hevur Tórshavn slept sínum gomlu upp á fjall?

Niklái Petersen

fyrirverandi løgtingsmaður
Kollafjørður

Tórshavnar kommuna er størsta og ríkasta kommuna í landinum. Hetta sæst aftur nógvastaðni. Ikki minst tá ræður um útbyggingar av økjum til ymiskt vinnuligt og mentanarligt virksemi. Eitt nú stóru og høvuðleysu útbyggingina av Tórshavnar havn, sum ivaleyst fer at liggja um minst eina hálva milliard krónur ella meira. Somuleiðis sonevnda Sjóvinnu-húsið á Vestaru bryggju, sum tá samanum kom, ikki kann brúkast til annað enn at hýsa einum parti av Fróðskaparsetrinum, sum annars burdi verið ein landsuppgáva.

Innan ítróttarøkið verður heldur ikki spart. Vit kunnu taka Tórsvøll og hallirnar á Hálsi og í Hoyvík, har kommunan nú eisini hevur gjørt fótbóltsvøll. Innan skúlaøkið verða eisini stórar útbyggingar framdar. Eitt nú Skúlin á Fløt-um, Musikkiskúlin, eins og høll verður bygd afturat Skúlanum á Argjahamri. Somuleiðis eru ætlanir um at gera langhýl við síðuna av Svímjöhøllini í Gundadali.

Einn uppgerð í Ársfrágreiðingini 2016-17 hjá Teknisku fyrisiting í Tórshavnar kommunu vísir, at kommunan hevur verkætlanariløg-ur í gongd fyri 863 milliónur krónur. Tá er havnaútbyggingin á minst hálva milliard krónur ikki íroknað. Sostatt byggir kommunan í lýtuni út fyri eina upphædd, sum nærkast hálvari aðru milliard krónur. Í sjálvum sær ein ørandi upphædd fyri eina kommunu á góðar 20.000 íbúgar.

Tað mest merkisverda er tó, at ikki ein einasta króna av hesi risauphædd er sett av til at útvega teimum gomlu og óhjálpu fleiri røktarheimpláss, hóast langan bíðilista. Hvat hugsa teir 13 kommunalpolitikararnir á Vaglinum fyri sær? Eru tey gomlu og burturgoymdu so lítið verd í hugaheimi teirra?

Hvussu ber tað til, at ein so múgvandi kommuna bara sær millum fingranar við einum øki, har tørvurin er ovurhondsstórur, og har tað seinasta røktarheimið Boðanesheimið sum varð tikið í nýtslu í desember 2012, bert tók broddin av tørvinum?

Kommunalpolitikarar sita hendur í favn

Nú eldraøkið fyri skjótt trimum

savnsmynd

árum síðani varð lagt út til kommunurnar at umsita, kann tað undra, at Tórshavnar kommuna er so tigandi, tá ræður um, hvussu kommunan ætlar at útbyggja og reka eldraøkið.

Øll vita, at talan er um eitt rakstartungt øki, men hvussu ber tað til, at býráðspolitikararnir bara lata eyguni aftur fyri hesi stóru avbjóðing, samstundis sum gjarað verður út á nærum øllum øðrum økjum í kommununi?

Fyri mær og mongum øðrum tykist tað, sum kommunan hevur tveitt ábyrgdina fyri stórum parti av teimum gomlu og óhjálpu borgarum yvir á tey avvarðandi at taka sær av, ístaðin fyri at útvega teimum røktarheimpláss. Hetta er undir alt lágmark, og tað sigi eg av beiskum royndum.

Foreldur míni, sum eru ávíkavist 86 og 87 ár, har annað fyri tað mesta er seingjarliggjandi, meðan hitt so nøknlunda klárar seg við høkjum, fáa 1 tíma (les *ein* tíma) í heimahjálpu um dagin, sum enntá er býttur upp í trý umfør. Heimahjálpinar gera sjálvandi sítt ítarsta og kunnu á ongan hátt hartast fyri nakað. Men tað sigur seg sjálv, at tær kunnu ikki gera nakað munagott, tá tíðin hjá teimum er so knøpp, tí spart er inn á bein og meira enn tað. Tær hava jú eisini onnur at røkta, har tað er líka illa statt ella verri.

Eina so ússaliga og vánaliga tænaðu bjóðar ríka høvuðsstaðar-kommunan sínum borgarum, sum hava tænt samfelagnum eitt langt arbeidslív og gildið sín skatt, men nærum einki fáa aftur, tá tey veruliga hava tørv á tí. Ístaðin eru tað vit avvarðandi ið øll hava arbeiði at røkja ella búgva langt burturi sum mugu taka okkum av foreldrunum, ið nærum hava 24 tíma røkt fyri

neyðini. Hvat líkist tað?

Undir valstríðnum til kommunuvalið var óført tosað um tey eldru og óhjálpu við gyltum lyftum um betri viðurskifti til hendan samfelagsbólkin. Síðani valið tykjast tey gyltu vallyftini um at arbeiða fyri hesi at vera gloymd, og tey verða treyðugt tikið upp á tungu.

Hóast viðurskiftini als ikki vóru fullkomin, tá landið varaði av eldra-økinum, so má spurnartekin av álvara setast við, um tað var rætt at leggja hetta økið út til kommunurar at umsita. Í øllum førum hevur landsins størsta kommuna á ongan hátt livað upp til álitid um, at hon betri megna at umsita eldraøkið, enn landið gjørdi, við at bøta um viðurskiftini hjá hesum samfelagsbólki.

Ótolandi støða fyri tey avvarðandi

Við árslok 2015 búðu 20.488 borgarar í Tórshavnar kommunu, sum um somu tíð hevði 2.425 stovnspláss til yngstu borgararnar. Tað vil siga vøggustovu-, barnagarðs- og frítíðarskúlapláss. Hetta merkir, at umleið 12 prosent av borgarunum tað eru børn upp í umleið 9 ára aldur hava stovnspláss. Alt gott um tað, tí hesin tørvurin er sjálvandi tilstaðar. Men taka vit so tilboðini til eldru og óhjálpu borgararnar, so vóru um sama mundið 213 røktarheims- og umlættingarpláss í kommununi, svarandi til gott 1 prosent av borgarunum. Harafturat eru nøkur pláss til uppvenjingar og annað. Ófatiligt, at so stórum mismunur verður gjørdur á teimum ymsu borgarabólkunum.

Nú er tað tíbetur soleiðis, at ikki øll eldri yvir ein ávisan aldur hava tørv á ella ynskja

eitt røktarheimpláss, men talið av plássum er alt, alt ov lágt samanboreið við tørvinn. Nær ætlar Tórshavnar kommuna at taka hendan trupulleikan í álvara og gera nakað við hann?

Herfyri frættist, at Mentamálaráðið bað um hugskot til, hvat hølini í Hoyðølum skulu nýtast til, tá Studentaskúlin ella Glasir flytir út í Marknagil frá komandi skúlaári? Hvi ikki gera eina roynd frá kommununi at keypa ella leiga hølini og umbyggja tey til eldrarøkt, so fleiri óhjálpnir borgarar fáa eina tolandi tilveru?

Eisini hoyrist, at eitt nú granna-kommunurnar norðanfyrir íggjøgnum eldrasamstarvið VEKS hava tøk røktarheimpláss. Hvi bjóðar Tórshavnar kommuna ikki inn til at leiga hesi plássini til nakrar av sínum eldri og óhjálpu borgarum, so teir fáa eina virðiliga tilveru, tað sum eftir er av lívinum, og har tey avvarðandi sleppa undan tí tunga stríði, sum fylgir í kjalarvørrinum av hesi stóru ábyrgd?

Sum børn hjá okkara gomlu foreldrum hava vit roynt alt fyri at fáa hjálpu frá kommununi, men hava higartil tosað fyri deyvum oyrum. Tað er sum at sláa nevan í eina dýnu ella renna høvdið í ein vegg! Sostatt var ikki annað hjá okkum at gera enn at fara út alment við hesum neyðarrópi!

Undirritaði, familja okkara og mangar aðrar familjur í hesi vónleysu støðu, biða spent eftir einum svari frá Tórshavnar býráði.